

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р инж. Велико Панчев Петров, професор в катедра „Информационна сигурност” във факултет „Артилерия, ПВО и КИС”, гр. Шумен на НВУ „Васил Левски”, GSM 0887948050, e-mail: veliko_pp@abv.bg

на научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент”

за щатно осигурена академична длъжност за военнослужещ в катедра „Съвместни операции и планиране“ на факултет „Национална сигурност и отбрана” във ВА „Г. С. Раковски” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, по докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили“ по учебни дисциплини: „Оперативно изкуство в съвместни и многонационални операции“, „Планиране на операции в НАТО“, „Операции в отговор на кризи“ и „Информационни операции“, обявен със заповед на Министъра на отбраната на Република България № ОХ-460 / 16.05.2019 г. и обнародван в „Държавен вестник“ бр. 51 / 28.06.2019 г.

на единственият кандидат в конкурса:

подп. д-р инж. Живко Добрев Желев, главен асистент в катедра „Съвместни операции и планиране“ на факултет „Национална сигурност и отбрана” във ВА „Г. С. Раковски”

Шумен

2019г.

1. Кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента?

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.2. „Военно дело“ по докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили”, се провежда при спазване на всички законови и процедурни изисквания при участието на един кандидат – подп. д-р инж. Живко Добрев Желев.

В конкурса кандидатът е представил обща научна продукция както следва:

– дисертация, автореферат и 3 доклада в обема на 284 страници, които са рецензирани при получаване на образователната и научна степен „доктор“ и не се предлагат за рецензиране за настоящия конкурс;

– монография – 1 бр. в обем от 140 стр.;

– учебник (в съавторство) – 1 бр. в обем от 236 стр.;

– научни публикации (доклади) – 15 бр. в обем от 120 стр. (за рецензиране 118 стр.);

– научни публикации (статии) – 10 бр. в обем от 88 стр. (за рецензиране 75 стр.).

От представените за рецензиране общо 27 труда с общ обем 670 стр. (за рецензиране 336 стр.). От общия списък от приетите за рецензиране материали 22 броя са авторски, а 5 броя са в съавторство или разработени в рамките на колективи. От представените разработки две статии са публикувани на английски език в чуждестранно списание с импакт фактор.

Според направения от мен преглед, всички представени за оценка по конкурса научни трудове отговарят на законовите изисквания и не повтарят публикациите, представени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Предложените за рецензия научни трудове приемам напълно, тъй като те изцяло отговарят на темата на обявения конкурс и представят автора като сериозен и задълбочен изследовател.

В справка за цитиранията е посочено отражението на научните публикации на кандидата в литературата с общо 16 броя известни цитирания.

Представената справка по смисъла на чл. 2 б, ал.1 от ЗРАС РБ за изпълнение на минималните национални изисквания с приложени съответни доказателства, включени в представената научна продукция по групи показатели и брой точки от подп. д-р инж. Живко Добрев Желев показва общ брой от 536 точки от групите показатели, което превишава изискуемите 400 точки за заемане на академична длъжност „доцент ” в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.2. „Военно дело“ (като сумата от точки по отделните показатели Г и Д е значително превишена).

Монографията е разработена от кандидата самостоятелно, а предложените учебник, доклади и статии в съавторство са коректно посочени авторския колектив и съавторите с разделителни протоколи.

Не са ми известни факти, които да поставят под съмнение автентичността на трудовете и приноса на автора им. Цялостният анализ на продукцията на кандидата показва, че той е утвърждаващ се изследовател по тези проблеми, а заглавията, представени за рецензия, напълно покриват академични изисквания и стандарти.

2. Обща характеристика на научно-изследователската, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Подп. д-р Желев завършва ВВУАПВО „П. Волон” гр. Шумен през 1999 г. специалност „Земна артилерия и ПТУРС” и придобива квалификациите: офицер по военно дело и магистър инженер (гражданска специалност: изчислителна техника). От 1999 г. до 2002 г. е старши офицер на батарея, а от 2002 г. до 2009 г. е последователно командир на самоходна артилерийска батарея, командир на рота за бойна поддръжка и командир на самоходна минохвъргачна батарея в различни военни формирования на Българската армия.

Успешно завършва ВА „Г. С. Раковски“ през 2011 г., специалност „Организация и управление на оперативно-тактическите формирования от

Сухопътните войски“. От 2011 г. до 2012 г. е началник на щаба на дивизион за разузнаване и управление на 4 АП в гр. Асеновград.

От февруари 2012 г. е докторант в редовна форма на обучение в катедра „Оперативно изкуство“, а през 2014 г. успешно защитава докторантура по научна специалност 05.12.01 „Организация и управление на въоръжените сили“ във ВА „Г. С. Раковски“.

От декември 2014 г. е асистент в катедра „Оперативно изкуство“, а от февруари 2016 г. е главен асистент в същата катедра. От юли 2016 г. и до настоящия момент подп. д-р Желев е главен асистент в катедра „Съвместни операции и планиране“ на Военна академия „Г. С. Раковски“ гр. София.

Преминава през няколко курса на обучение и те са следните: за командири на артилерийски батареи, английски език – 1, 2 и 3 ниво, методика на научните изследвания, стратегически комуникации, за съвместно определяне и поразяване на целите и стратегически курс. Всичко това допринася за неговото израстване в кариерата, където той умело съчетава теоретичната си подготовка с практическите си умения, което му позволява да се изяви като много-добър педагог - лектор, ръководител на семинарни и практически занятия.

Представените за рецензия трудове, приоритетно са публикувани на различни научни прояви във ВА „Г. С. Раковски“, в НВУ „В. Левски“, в списание „Военен журнал“, в списание „Българска наука“ и в чуждестранно списание с импакт фактор. Същите се отличават с академичен, професионален и достъпен за читателя стил.

Анализът на предоставените за рецензиране научни трудове сочи, че кандидатът е съсредоточил своите научни търсения и изследователски интереси в няколко **тематични области**:

1. Изследвания по проблемите на **информационните операции**, свързани предимно с развитието на способности за информационно въздействие, с изграждането и развитието на способности за провеждане на информационни операции, с военната заблуда, с технологиите на въздействието, с дезинформацията,

с информационната война, с електронното противоборство и операциите по сигурността като елементи на информационните операции, с планирането на информационни операции, с характеристиките на съвременната информационна среда и влиянието ѝ върху съвместните операции. Трудовете в тази тематична област са: монография (2.2.32.) и научни доклади и статии (2.1.1.7.; 2.1.1.8.; 2.1.1.9.; 2.1.1.10.; 2.1.1.12.; 2.1.1.14.; 2.1.1.15.; 2.1.1.16.; 2.1.1.17.; 2.1.1.21.; 2.1.1.22.; 2.1.1.25.; 2.1.1.26.; 2.1.1.27.; 2.1.2.29. и 2.1.2.30.).

2. Изследвания в сферата на **оперативното изкуство**, свързани предимно с измерения на основните оперативни фактори оказващи влияние върху планирането и провеждането на съвместни операции, с проблемите при определяне на реалните бойни възможности, с планирането на огневата поддръжка в съвместни операции, с използването на операциите по военна заблуда, с развитието на възгледите и принципите на военното и оперативното изкуство (до Наполеоновите войни, от Наполеоновите войни до втората световна война и след втората световна война, а така също в съвременни условия), с руските въоръжени сили в Сирия и с военната наука и националните интереси на Руската федерация. Трудовете в тази тематична област са: учебник (2.2.31.) и научни доклади и статии (2.1.1.6.; 2.1.1.11.; 2.1.1.13.; 2.1.1.18.; 2.1.1.19.; 2.1.1.20.; 2.1.1.23.; 2.1.1.24. и 2.1.1.28.)

Представените за рецензия трудове от подп. д-р Желев се отличават с разглеждане на актуални за военната теория и практика проблеми, очертават една последователна и системна научна дейност на кандидата и са пряко свързани с тематичната област на обявения конкурс. Внимателния анализ на научната му продукция, позволява подп. д-р Желев да бъде определен като последователен изследовател и професионален педагог, популяризиращ научните си изследвания и постижения в сферата на сигурността и отбраната. Натрупаният професионален опит като командир и преподавател, изследовател и новатор са намерили пряко отражение в научната му продукция и съответстват напълно на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление „Военно дело“.

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

В настоящия момент подп. д-р Желев е главен асистент в катедра „Съвместни операции и планиране“ на Военна академия „Г. С. Раковски“. Съгласно приложените справки, преподава по няколко основни дисциплини, по важните от които са:

1. Оперативно изкуство в многонационални и съвместни операции;
2. Планиране на операциите в НАТО;
3. Операции в отговор на кризи;
4. Информационни операции.

Сравнителният анализ на учебните дисциплини и разработените трудове показва, че учебната и научно-изследователска дейност на кандидата се съчетават в продуктивно творческо единство.

Кандидатът владее английски език на ниво 2.2.2.2. по изискванията на STANAG 6001.

Личните ми наблюдения позволяват да определя подп. д-р Желев като отлично подготвен, старателен и ерудиран офицер и преподавател с натрупан положителен опит, висока обща култура, новаторски дух и развито чувство за отговорност.

4. Основни научни резултати и приноси.

Основните научни резултати на подп. д-р Желев могат да се сведат до извършване на задълбочен анализ на съществуващата теория: за организирането, подготовката и провеждането на информационни операции и информационно въздействие; за планирането на информационни операции; за планирането и провеждането на съвместни операции; за планирането на огневата поддръжка в съвместни операции и проследяване на развитието на възгледите и принципите на военното и оперативното изкуство за дълъг период от до Наполеоновите войни и до днес.

Научните и научно-приложни приноси на представените за рецензиране

трудовете са свързани със следното:

– разширени и допълнени са съществуващите и са генерирани нови научни знания, свързани със същността, съдържанието, основните характеристики и провеждането на информационни операции и информационното въздействие: трудове (2.2.32.; 2.1.1.7.; 2.1.1.8.; 2.1.1.10.; 2.1.1.14. и 2.1.1.21.) от списъка на научната продукция;

– допълнена е съществуващата теория в областта на изграждането на способности, провеждането и планирането на информационни операции в конфликтите: трудове (2.1.1.7.; 2.1.1.8.; 2.1.1.10.; 2.1.1.22.; 2.1.1.27.; 2.1.2.29. и 2.1.2.30.) от списъка на научната продукция;

– допълнена е съществуващата теория за информационната война, за електронното противоборство и за операциите по сигурността като елементи на информационните операции: трудове (2.1.1.16.; 2.1.1.17.; 2.1.1.25.) от списъка на научната продукция;

– разширени и допълнени са способите за постигане на внезапност в действията на военните формирования при провеждането на операции, използването на нови средства за дезинформация и въвеждане на противника в заблуждение: трудове (2.1.1.11.; 2.1.1.12. и 2.1.1.15.;) от списъка на научната продукция;

– обогатени са съществуващите знания за същността и основните характеристики на информацията и информационната среда: трудове (2.1.1.9.; 2.1.1.21. и 2.1.1. 26.) от списъка на научната продукция;

– изяснени са въпросите и е проследено развитието на възгледите и принципите на военното и оперативното изкуство до Наполеоновите войни, от Наполеоновите войни до втората световна война, след втората световна война и в съвременни условия: трудове (2.1.1.18.; 2.1.1.19.; 2.1.1.20. и 2.2.31.) от списъка на научната продукция;

– дообогатени и доразвити са научно-теоретичните постановки за планирането на огневата поддръжка в съвместни операции и влиянието на средата върху провеждането на операции: трудове (2.1.1.13. и 2.1.1.23.) от списъка на

научната продукция.

Получените научни и научно-приложни резултати и приноси от изследванията на кандидата разкриват и подчертават насочеността на трудовете му за развитие и формиране на способности за провеждане на информационни операции, информационното въздействие и за планирането и провеждането на съвместни операции в съвременната среда за сигурност. Трудовете представят кандидата като приет и утвърден експерт по споменатата проблематика, което е потвърдено от активната му преподавателска и изследователска работа по тези проблеми.

5. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката

В съответствие с възприетото условно групиране на приносите в две тематични области в трудовете на подп. д-р Желев и техния анализ, може да се направи извода, че те основно покриват диапазона от науката включващ изследване на съществуващи, обогатяване и доразвиване на съвременни теории, изследване и обогатяване на теорията и практиката на военната наука по въпросите на информационните операции и участието на въоръжените сили в тях. Те носят както научен, така и практико-приложен характер. От гледна точка на военната наука посочените приноси са полезни, оригинални и значими.

Разработената от подп. д-р Желев монография, а така също и учебника намират широко приложение в учебния процес на Военна академия „Г. С. Раковски“.

Висока оценка заслужават двете статии на английски език, публикувани в чуждестранно списание с импакт фактор.

Научните трудове на кандидата се явяват база за бъдещи научни разработки и с успех могат да се използват при подготовката на слушатели и студенти обучаващи се във ВА „Г. С. Раковски“.

6. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата

Проследявайки развитието на научното израстване на подп. д-р Желев, ми позволяват да изразя убедеността си, че посочените научни и научно приложни

приноси са лично дело на кандидата и са резултат от дългогодишната му творческа и научно-изследователска дейност. Подп. д-р Желев владее отлично специализираната терминология в научната област на своите творчески изследвания, което му позволява с лекота да я прилага в трудовете си представяйки същите на професионален и достъпен за аудиторията език.

7. Критични бележки към представените трудове на кандидата

Към представените за рецензиране материали могат да се отправят и следните критични бележки:

– в част от публикациите цитираната литература не е оформена съгласно приетите стандарти;

– част от научните доклади и публикации поради малкия си обем (4-6 стр.) не осигуряват възможности за пълен анализ, аргументация на изследваните въпроси и обобщения;

– основна част от публикуваните научни трудове касаят една строго специфична аудитория, което стеснява възможностите за активно участие в научния обмен и защита на новаторски научни идеи.

Посочените слабости са с препоръчителен характер и не намаляват по никакъв начин стойността на научна продукция и изброените по-горе научни и научно-приложни приноси на подп. д-р Живко Желев, доказващи способността му да разработва самостоятелно и в екип важни въпроси за военната наука.

Препоръчвам на подп. д-р Желев в бъдещата си преподавателска дейност по учебните дисциплини в областта на конкурса да бъдат издадени учебници или учебни пособия.

8. Лични впечатления

Познавам подп. д-р Желев от около 25 години, още от курсант във ВВУАПВО „П. Волов“ и смятам, че той е с отлични теоретични знания и практически умения, притежава необходимата шабна култура и организационен опит, което му позволява с лекота да обучава различни категории обучаеми (офицери и студенти) и да формира у тях необходимите знания и умения.

Интердисциплинарният характер на научните му изследвания позволява активно участие в учебно-образователния процес на катедра „Съвместни операции и планиране“ в широк спектър от учебни дисциплини в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“.

Нямам съвместни публикации с кандидата.

9. Заключение

Преподавателската, научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата подп. д-р Желев показва, че той напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение. Това ми дава основание да предложа на Научното жури да избере подп. д-р инж. Живко Добрев Желев да заеме академичната длъжност „доцент“ в катедра „Съвместни операции и планиране“ на факултет „Национална сигурност и отбрана“.

10. Оценка на кандидата.

Запознаването и проучването на представената по обявения конкурс за „доцент“ научна продукция от подп. д-р Желев, единствен участник в конкурса ми дава основание да дам своята **положителна оценка** за постиженията на кандидата и предлагам на уважаемото Научно жури по конкурса да класира кандидата, подп. д-р инж. Живко Добрев Желев и да предложи на факултетния съвет при факултет „Национална сигурност и отбрана“ на ВА „Г. С. Раковски“ да бъде избран и да заеме академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“, по докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили“.

Рецензент:

19.10.2019 г.

проф. д-р инж. ....Велико Петров